

פרק רביעי

מעלת השנה

* תנשא מלכותך

* תהא שנה אראנו נפלאות

* הקביעות ביום חמישי וששי – ג' ימים רצופים דיו"ט ושבת (ג"פ)

* עירוב תבשילין (ג"פ)

טז. נוסף על האמור לעיל ששייך לחג הסוכות ושמחת בית השואבה בכל השנים, יש מעלה מיוחדת בחג הסוכות ושמחת בית השואבה בשנה זו — שנת ה'תנש"א¹³⁸:

סימנה של שנה זו הוא — "תנשא", מלשון התנשאות, שרומז על התנשאות מלכותו של הקב"ה, כנוסח הפיוט בתפלת ר"ה (ויוהכ"פ) "ובו תנשא מלכותך", שזהו ענינו העיקרי של ר"ה, כמודגש בתפלת היום: "חלוך על העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך כו' וידע כל פעול כי אתה פעלתו וכו'".

וכיון שעניני ר"ה שהם "בכסה" מתגלים "ליום חגיגנו" בחג הסוכות (כנ"ל ס"ב), מובן, שגם ענינה המיוחד של שנה זו, "תנשא מלכותך" (ענינו של ר"ה) מתגלה בחג הסוכות.

זאת ועוד:

ענינה המיוחד של שנה זו מרומז גם בהר"ת דסימן השנה — "תהא שנת אראנו נפלאות", שקאי על הגאולה האמיתית והשלימה עלי' נאמר¹³⁹ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שאז יהי' גם שלימות הענין ד"תנשא מלכותך".

וגם ענין זה מודגש בחג הסוכות — כי:

חג הסוכות הוא ביום חמשה עשר בחודש, שבו "קיימא סיהרא באשלמותא"¹⁴⁰, היינו, שמולד הלבנה בר"ה הוא באופן ד"בכסה" (כדרשת חז"ל¹⁴¹ "איזהו חג שהחודש מתכסה בו . . זה ראש השנה"¹⁴²), והתגלותה ושלימותה בחג הסוכות, ודוגמתו בישראל — ש"מונין ללבנה"¹⁴³ ו"דומין ללבנה"¹⁴⁴ — שלימות ההתחדשות דישראל ("שהם

138) נוסף על מעלתה מצד ההמשך להשנים שלפניו — שנת הקהל, שנת תשמט ירך, ושנת נסים.

139) מיכה ז, טו.

140) זהו ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד. וראה שמו"ר פט"ו, כו.

141) ר"ה ת, סע"א ואילך.

142) להעיר מפרטי הדינים דקביעת ר"ח תשרי ביחס לזמן המולד — ראה רמב"ם הל' קידוה"ח

פ"ז.

143) סוכה כט, א.

144) ראה סוכה שם. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

עתידים להתחדש כמותה" (145) בגאולה האמיתית והשלימה¹⁴⁶, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ונוסף לזה: חג הסוכות קשור במיוחד עם יצי"מ¹⁴⁷, שהרי הטעם דישיבה בסוכה הוא "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים"¹⁴⁸, ולכן מודגש בו גם הענין ד"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ומובן, שמצד הדגשת ענין הגאולה בשנה זו (שנת "תנשא מלכותך", ושנת "אראנו נפלאות") ניתוסף עוד יותר בהשמחה דחג הסוכות¹⁴⁹ בקשר ובשייכות לשמחת הגאולה.

יז. ומעלה נוספת — מצד הקביעות דחג הסוכות בימי השבוע בשנה

זו¹⁵⁰:

חג הסוכות חל בשנה זו ביום חמישי וביום ששי, שמהם נכנסים תיכף ליום השבת, ובמילא, ישנם שלשה ימים רצופים ("בתלת זימני הוי חזקה"¹⁵¹) של קדושה יתירה דיו"ט ושבת, ובזה גופא — באופן שמקדושת יו"ט, "מקרא קודש"¹⁵², ע"ש שקורין וממשיכים בו בחי' קודש¹⁵³, באים לקדושת שבת שלמעלה מקדושת יו"ט¹⁵⁴ — "קודש מלה

145) נוסח ברכת קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

146) ובאופן ד"מונין ללבנה" — שמונין הימים השעות* והרגעים מתוך צפי' לזמן ש"עתידים להתחדש כמותה".

147) נוסף לכך שחג הסוכות וחג הפסח הם שבעת ימים (משא"כ חג השבועות).

148) אמור כד, מג.

149) ולהעיר, שענין השמחה קשור גם עם מילוי ושלימות הלבנה — כמודגש בקידוש לבנה בזמן של שמחה, ועד ש"עושיין שמחות וריקודין בקידוש החודש" (רמ"א או"ח סתכ"ז ס"ב) — שמחה הקשורה עם הגאולה**, "שהם עתידים להתחדש כמותה".

150) בהבא לקמן — ראה גם מכתבים כלליים דחי' וכ"ה אלול וג' דסליחות תש"ג. ועוד.

151) ב"מ קו, רע"ב. וש"ג.

152) אמור כג, ב. ד.

153) ראה זח"ג צד, א. לקו"ת צו יב, א ואילך. ובכ"מ.

154) ולכן אין עושיין הבלדה במוצאי יו"ט שחל בשבת, כיון שבאים מקדושה קלה לקדושה חמורה (שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס תצא. וש"ג), כמשנת"ל בארוכה (לעיל ע' 16).

(*) ועד ל"שעה" מלשון הפנה, "אין קער" (ראה לקו"ת דרושי ר"ה סא. א. סג. ד. ובכ"מ).

(**) נוסף על השמחה דהקבלת פני השכינה — "אלמלי לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דיים .. הילכך נמרינהו מעומד" (נוסח ברכת קידוש לבנה — סנהדרין שס).

בגרמיי" 155, ועי"ז פועלים תוספת קדושה גם ביו"ט, כיון שכל עניני היו"ט (ביום חמישי וביום ששי) מתעלים ביום השבת באופן ד"ויכולו השמים והארץ וכל צבאם" 156.

זאת ועוד: הקביעות דשלשה ימים רצופים של קדושה יתירה דיו"ט ושבת היא (בחוץ-לארץ) באופן של "חזקה" — בר"ה (גם בארץ ישראל) 157, בימים ראשונים דחג הסוכות, ובשמע"צ ושמח"ת 158.

ויובן בהקדם המבואר בדרושי חסידות 159 הטעם שאין תוקעין בשופר ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת 160, כיון שהענין דתקיעת שופר 161 נעשה מצד מעלת השבת ("שבת אֵליין פראָוועט תקיעת שופר"), ללא צורך בפעולת האדם התוקע בשופר, ויתירה מזה, שמצד מעלת השבת נעשית הפעולה דתק"ש בתכלית השלימות, שלא בערך לגבי הפעולה דתקיעת שופר ע"י מעשה בני אדם 162.

ויש לומר, שמעין עליו זה יש גם בקביעות דיו"ט של ר"ה שממנו נכנסים תיכף ליום השבת, שאז ניתוסף בכל עניני ר"ה ("ויכולו") מצד מעלת השבת.

(155) זהר שם, ב.

(156) בראשית ב, א. וראה אוה"ת עה"פ.

(157) שהרי גם בזמן שהיו מקדשים ע"פ הראי' "אפילו בירושלים עצמה שהוא מקום בית דין, פעמים רבות היו עושים יום טוב של ראש השנה שני ימים" (רמב"ם הל' קידוה"ח פ"ה ה"ח. וראה שו"ע אדה"ז אר"ח סת"ר).

(158) וכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", בודאי יבוא משיח צדקנו בחג הסוכות עצמו, ועכ"פ בחול המועד, ואז יחגגו שמע"צ ושמח"ת ביום אחד (יום חמישי), ולמחרתו (יום הששי) יהי אסרו"חג, ולאח"ז יום השבת.

(159) לקו"ת דרושי ר"ה נר, א ואילך. ובכ"מ.

(160) ר"ה רפ"ד.

(161) שלהיותו ענינו העיקרי של ר"ה — "תמליכוני עליכם .. ובמה בשופר" (ר"ה טז, סע"א.

וש"ג) — בודאי ישנו בר"ה בכל שנה ושנה, גם כשחל בשבת.

(162) והטעם שבמקדש היו תוקעין גם בר"ה שחל בשבת — כיון שבמקדש* נמצא האדם במעמד ומצב הכי נעלה, ולכן, גם פעולתו בתקיעת שופר היא באופן הכי נעלה, אשר, השבת מצ"ע אינו יכול ליתן לו, כי אם, ע"י עבודת האדם דוקא, "למעשה ידיך תכסוף" (לשון הכתוב — איוב יד, טו. וראה שמו"ר ספלו"ו. ויק"ר פל"א, ג. של"ה שער הגדול (כט, ב ואילך). עבוה"ק חלק העבודה בתחלתו).

(* ועד"ז לאחרי חורבן ביהמ"ק — בב"ד שביבנה, שבו קידשו החדשים ע"פ הראי' גם משך זמן לאחרי החורבן, כיון שהי' עניין ההמשך לזמן שביהמ"ק הי' קיים, כמובן מדרשת חז"ל (שבת ק"ג, ב) "ותותר בימי רבי" (תו"א מג"א (בהוספות) ק"ז, ד. ובכ"מ).

וענין זה מודגש עוד יותר כשהקביעות דר"ה באופן שיום השבת הוא בהמשך ובסמיכות ליו"ט (שלשה ימים רצופים) נמשכת גם בחג הסוכות (שבו מתגלים עניני ר"ה, "בכסה ליום חגיגו"), וכן בשמע"צ ושמח"ת¹⁶³ (שבו נעשית הקליטה בפנימיות דכל עניני חג הסוכות (ובמילא גם דר"ה) – שעילוי זה נעשה שלש פעמים¹⁶⁴, באופן של חזקה.

ועוד ועיקר – שמספר שלשה קשור עם הגאולה, כמ"ש¹⁶⁵ "יחינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו", שקאי על הגאולה השלישית, שהיא גאולה נצחית¹⁶⁶, שאז יהי' גם הענין דתקיעת שופר בתכלית השלימות – "תקע בשופר גדול לחרותנו"¹⁶⁷, "והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול"¹⁶⁸, ע"י הקב"ה בעצמו¹⁶⁹, ועד שלא נאמר מי הוא התוקע¹⁷⁰, שאין צריך לפרש מי הוא התוקע, כיון שרואים בגלוי "מלא כל הארץ כבודו"¹⁷¹, גילוי מלכותו של הקב"ה ("ה' מלך גאות לבש"¹⁷²) בכל העולם בתכלית השלימות.

ומזה מובן גם בנוגע להשמחה דחג הסוכות – שבקביעות כזו ישנם שלשה ימים רצופים של שמחה יתירה, הן בשני ימים הראשונים דיו"ט, והן ביום השבת, "וביום שמחתכם אלו השבתות"¹⁷³, שנמשכת ופועלת במשך כל ימי חג הסוכות.

163) ובקביעות כזו מתעוררת שקו"ט בנוגע להתוועדות דשמח"ת, וכדי לצאת מכל הספיקות דפורס מפה ומקדש כו', דוחים את ההתוועדות ליום השבת שבהמשך ובסמיכות לשמח"ת, שאז ניתוסף גם העילוי דשבת שבו נעשים כל הענינים בתכלית השלימות מצד מעלת השבת, כנ"ל.
164) להעיר מהשייכות דמספר שלש לר"ה – ג' הברכות דמלכיות וזכונות ושופרות, ובכל א' מהם (ט' פסוקים*) ג' פסוקים מתורה, ג' פסוקים מנביאים וג' פסוקים מכתובים (ר"ה לב, א. רמב"ם הל' שופר פ"ג ה"ח. וראה מכתב וא"ו תשרי שנה זו).

165) הושע ו, ב.

166) ראה מצו"ד עה"פ.

167) נוסח תפלת העמידה.

168) ישעי' כז, יג. וראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך. ובכ"מ.

169) ומובן גדול העילוי דתקיש ע"י הקב"ה אפילו בשופר סתם, ועאכ"כ התקיעה דהקב"ה בשופר גדול.

170) לקו"ת שם נט, סע"ד. ובכ"מ.

171) ישעי' ו, ג.

172) תהלים צג, א.

173) ספרי בהעלותך יו"ד, יו"ד.

ועוד והוא העיקר – שהשמחה במשך שלשה ימים רצופים דיו"ט ושבת נעשית הכנה לשלימות השמחה בגאולה השלישית ובביהמ"ק השלישי.

יח. וענין נוסף בקביעות זו – עירוב תבשילין:

כאשר חג הסוכות חל ביום חמישי וביום ששי (ומהם נכנסים תיכף ליום השבת) – עושים עירוב תבשילין¹⁷⁴, "שיבשל תבשיל א' מערב יו"ט ויהי תבשיל זה שמור אצלו שלא יאבדנו ולא יאכלנו עד לאחר שתיקן ועשה כל צרכי השבת"¹⁷⁵, ומהטעמים לזה – "כדי להרבות בכבוד שבת, שע"י שאתה מזקיק לבשל תבשיל א' מערב יו"ט בשביל תיקון צרכי השבת שלאחריו, הוא נזכר על כל צרכי השבת מערב יו"ט, ובורר מנה יפה לשבת כו"¹⁷⁶.

והענין בזה – שבערב יו"ט (שמצד עצמו הוא יום חול) נעשית כבר ההכנה (לא רק ליו"ט, אלא) גם ליום השבת שלאחריו, ומזה למדים הוראה¹⁷⁷ בעבודת האדם¹⁷⁸ – שעניני החול שבימי החול (אף שנבראו ע"י הקב"ה כמציאות בפ"ע שצ"ל בששת ימי המעשה) נעשים הכנה לעניני קדושה (יו"ט ושבת), שזוהי כללות עבודת האדם להמשיך קדושה בעניני חול.

ובקביעות זו ניתוסף עוד יותר בהשמחה דחג הסוכות – כיון שבערב יו"ט נעשית כבר ההכנה לכל שלשת הימים, ב' ימים דיו"ט ויום השבת.

זאת ועוד:

עירוב תבשילין קשור גם עם הכנת הסעודה עבור האורחים¹⁷⁹ –

174) וכיון שקביעות זו היא ג"פ (בר"ה, בימים ראשונים דסוכות, ובשמע"צ ושמה"ת) – עושים עירוב תבשילין ג"פ.

175) שו"ע אדה"ו או"ח רסתקכ"ז.

176) שם ס"ב.

177) כתורת הבעש"ט שבכל דבר יש לימוד והוראה בעבודת האדם לקונו ("היום יום" ט' אייר.

ובכ"מ).

178) ובהדגשה יתירה ע"פ מנהג ישראל שכאו"א עושה עירוב תבשילין לעצמו, ואינו סומך על עירובו של גדול העיר שמערב בעד כל בני עירו, נוסף לכן שנוסח העירוב דכאו"א כולל כל בני העיר, "לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת".

179) נוסף על פשטות הדברים – שכאשר "נזכר על כל צרכי השבת מערב יו"ט, ובורר מנה

כי, עירוב תבשילין מתיר עשיית מלאכת אוכל נפש ביו"ט לצורך השבת, אשר, ההיתר לזה (מעיקר הדין, מן התורה) הוא מפני ש"אם מזדמנים לו אורחים שלא אכלו עדיין היום היו אוכלים מתבשיל זה שמבשל לצורך השבת"¹⁷⁵.

ועי"ז ניתוסף בשמחה דחג הסוכות הקשורה במיוחד עם הכנסת אורחים — כבכל יו"ט שמודגש בו הענין דהכנסת אורחים עוד יותר מאשר בשבת¹⁸⁰, ועאכו"כ בחג הסוכות שא' הענינים העיקריים שבו הו"ע ה"אושפיזין"¹⁸¹ (כנ"ל ס"ז).

ועוד ועיקר — שע"ז נעשה הענין דהכנסת אורחים דכל בני" ע"י הקב"ה: בזמן הגלות שבנ"י אינם נמצאים במקומם ומצבם האמיתי — הרי הם בבחינת "אורחים", ובמילא, צריך הקב"ה לקיים מצות הכנסת אורחים — ליתן להם כל המצטרך להם (כולל גם ההכנה מבעוד מועד, כמודגש בהענין דעירוב תבשילין), והעיקר, להחזירם למקומם ומצבם האמיתי — בנים הסמוכים על שולחן אביהם מלך מלכי המלכים הקב"ה¹⁰⁶, ובפרט כשמוסיפים "מצוה אחת", ובפרט מצות הכנסת אורחים ועירוב תבשילין, שע"ז "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה"¹⁸² — גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

*

יפה לשבת כו", מכין גם עבור האורחים. — ולהעיר, שבכמה קהילות נהגו לעשות עירוב תבשילין גם בבית הכנסת בשביל האורחים.

(180) ראה תו"א ר"פ חיי שרה. ובכ"מ.

(181) ויש לומר, שמחג הסוכות נמשך הענין דהכנסת אורחים בכל הימים טובים.

(182) רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.